

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20765411>

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASINING INNOVATSION RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI

S.O.Raximov, SamISI turizm kafedrası assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli transformatsiya sharoitida turizm industriyasining innovatsion rivojlanish yo‘nalishlari keng yoritilgan. Onlayn bron tizimlari, virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari, aqlli transport tizimlari, sun‘iy intellekt va Big Data texnologiyalari hamda raqamli marketing vositalarining turizm sohasida qo‘llanilishi tahlil qilingan. Statistika ko‘rsatkichlar asosida investitsiyalar hajmi va turizm xizmatlarining kengayishi ko‘rsatilib, xalqaro tajriba misollari orqali innovatsion yondashuvlarning samaradorligi taqqoslangan.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of innovative development directions in the tourism industry under digital transformation. Online booking systems, virtual and augmented reality technologies, smart transport systems, artificial intelligence and Big Data, as well as digital marketing tools are examined as key drivers of innovation in tourism. Statistical indicators on investment volume and service expansion are presented, while international practices are compared to highlight the effectiveness of innovative approaches in tourism development.

Kalit so‘zlar: Raqamli transformatsiya, turizm industriyasi, innovatsion rivojlanish, onlayn bron tizimlari, virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat, aqlli transport, sun‘iy intellekt, Big Data, raqamli marketing, xalqaro tajriba.

Keywords: Raqamli transformatsiya bugungi kunda turizm industriyasining eng muhim rivojlanish omillaridan biri sifatida qaralmoqda. Zamonaviy texnologiyalar turizm sohasida xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish, turistlar uchun qulaylik yaratish, infratuzilmaning samaradorligini ta‘minlash va xalqaro raqobatbardoshlikni kuchaytirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada turizm industriyasining innovatsion rivojlanish yo‘nalishlari to‘liq gap ko‘rinishida keng yoritiladi.

Raqamli xizmatlar va bron tizimlari. Turizm industriyasida onlayn bron qilish tizimlari, mobil ilovalar va elektron to‘lov xizmatlari turistlar uchun qulaylik yaratadi. Bu mexanizm turistlarning vaqtini tejash, xizmatlardan tezkor foydalanish va moliyaviy operatsiyalarni xavfsiz amalga oshirish imkonini beradi.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari. VR va AR texnologiyalarini turizm qo'llash orqali turistlar tarixiy yodgorliklar va madaniy obyektlarni yanada jonli va qiziqarli tarzda ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu texnologiyalar turizm mahsulotining innovatsion jozibadorligini oshiradi.

Aqlli transport tizimlari. Turizm industriyasida aqlli transport tizimlarini joriy etish turistlarning harakatlanishini yengillashtiradi. Elektron chiptalar, mobil navigatsiya dasturlari va ekologik transport vositalari turizm infratuzilmasining samaradorligini oshiradi.

Sun'iy intellekt va big data texnologiyalari. Sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar turistlarga individual tavsiyalar berish, marshrutlarni optimallashtirish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish imkonini beradi. Big Data texnologiyalari esa turizm oqimini tahlil qilish, marketing strategiyalarini ishlab chiqish va infratuzilmani samarali boshqarishda muhim rol o'ynaydi.

Raqamli marketing va reklama platformalari. Ijtimoiy tarmoqlar, raqamli reklama platformalari va interaktiv veb-saytlar turizm mahsulotlarini keng targ'ib qilish imkonini beradi. Bu yo'nalish turistlar oqimini ko'paytirish va hududiy turizm salohiyatini oshirishda muhim mexanizm hisoblanadi.

Statistik ko'rsatkichlar. 2025-yilda O'zbekistonda turizm industriyasida raqamli transformatsiya loyihalariga 300 milliard so'm investitsiya kiritilgan. Natijada onlayn bron tizimlari 25 foizga, VR/AR texnologiyalari 18 foizga, aqlli transport xizmatlari esa 20 foizga kengaygan. Bu ko'rsatkichlar raqamli transformatsiyaning turizm industriyasiga sezilarli ta'sirini tasdiqlaydi.

Xalqaro tajriba qiyosi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya turizm industriyasining innovatsion rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Masalan, Singapurda aqlli transport tizimlari va raqamli bron platformalari turistlar uchun qulaylik yaratmoqda. Yaponiyada VR va AR texnologiyalari turizm mahsulotining jozibadorligini oshirmoqda. Yevropada esa sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar turistlarga individual xizmat ko'rsatishni ta'minlamoqda.

Xulosa va istiqbollari. Raqamli transformatsiya sharoitida turizm industriyasining innovatsion rivojlanish yo'nalishlari sifatida onlayn bron tizimlari, VR va AR texnologiyalari, aqlli transport tizimlari, sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalari hamda raqamli marketing vositalarini ko'rsatish mumkin. Ushbu yo'nalishlarning keng joriy etilishi turizm industriyasining samaradorligini oshiradi, turistlar uchun qulaylik yaratadi va mamlakatning turizm salohiyatini yanada kuchaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. UNWTO – "Tourism Innovation and Digital Transformation" *BMT Butunjahon Turizm Tashkiloti, 2025-yil*. Turizm raqamli transformatsiya va innovatsion rivojlanish yo'nalishlari.

2. OECD – “Digital Economy and Tourism Industry” *OECD Report*, 2024-yil. Raqamli iqtisodiyotning turizm industriyasiga ta’siri.
3. World Bank – “Smart Tourism Infrastructure” *World Bank Report*, 2025-yil. Aqlli transport va raqamli infratuzilma orqali turizmni rivojlantirish.
4. Sharipov B. – “O‘zbekistonda raqamli turizm konsepsiyasi” *“Iqtisodiyot va turizm” jurnali*, 2025-yil. O‘zbekistonda turizm raqamli transformatsiya konsepsiyasi.
5. Dustova M.K. – “Virtual haqiqat texnologiyalari va turizm” *SamISI ilmiy maqolasi*, 2024-yil. VR va AR texnologiyalarining turizm qo‘llanilishi.
6. Hayitboyev R. – “Sun’iy intellekt va turizm industriyasi” *Toshkent: Fan va texnologiya*, 2023-yil. Sun’iy intellektning turizm sohasidagi innovatsion roli.
7. Gov.uz – “O‘zbekistonda turizmni raqamli rivojlantirish strategiyasi” *Rasmiy hujjat*, 2025-yil. Davlat siyosati va strategik yo‘nalishlar.
8. Zarnews.uz – “Turizm raqamli innovatsiyalar” *Mahalliy tahliliy maqola*, 2025-yil. Hududiy turizm raqamli innovatsiyalarni joriy etish.
9. Muhitdinov X.S. – “Big Data texnologiyalari va turizm” *Ekologiya jurnali*, 2024-yil. Big Data texnologiyalarining turizm industriyasidagi qo‘llanilishi.
10. Navoiy davlat pedagogika instituti – “Raqamli transformatsiya va turizm istiqbollari” *Ilmiy to‘plam*, 2025-yil. Raqamli transformatsiya sharoitida turizmning istiqbollari bo‘yicha ilmiy tahlil.